

Пальчук О.І., к.е.н., радник з фінансових питань Почесного консульства Султанату Оман в Україні, викладач кафедри менеджменту сфери послуг КНУТД

Вплив інформаційних технологій на підходи до бізнесу

Постановка проблеми. Економіка знань перш за все пов'язана з розвитком інформаційних технологій, що охопили більшість сфер людської діяльності, відкрили можливості масового використання культурного та духовного надбання глобалізованого світу та миттєвого обміну знаннями як науково-технічного так і гуманітарного змісту.

В основі нової економіки – економіки знань лежать знання, що мають інформаційну основу та втілюються в інноваціях, які в економіках розвинених країн забезпечують домінуючу частину приросту ВВП [1]. Індустрія інформатизації та інформаційних послуг є однією з тих, що розвивається у світовій економіці найбільш швидко, а по дохідності конкурує з паливно-енергетичним комплексом, автомобілебудуванням та сільським господарством.

На сьогодні економічна теорія не може дати відповідь на питання, які поставила перед нею інформаційна економіка: як забезпечити сталий розвиток та регулювання в нових умовах. Нові виклики змінюють міжнародні економічні відносини, а розповсюдження інформатизації йде паралельно зі зміною підходів до ведення бізнесу. Змінюються бізнес моделі, переглядаються бізнес-процеси, формується нова корпоративна культура та стосунки з клієнтами й партнерами.

Науковці всього світу досліджують стратегічні виклики нової економіки, проте вплив інформаційної економіки на бізнес, на наш погляд висвітлено недостатньо.

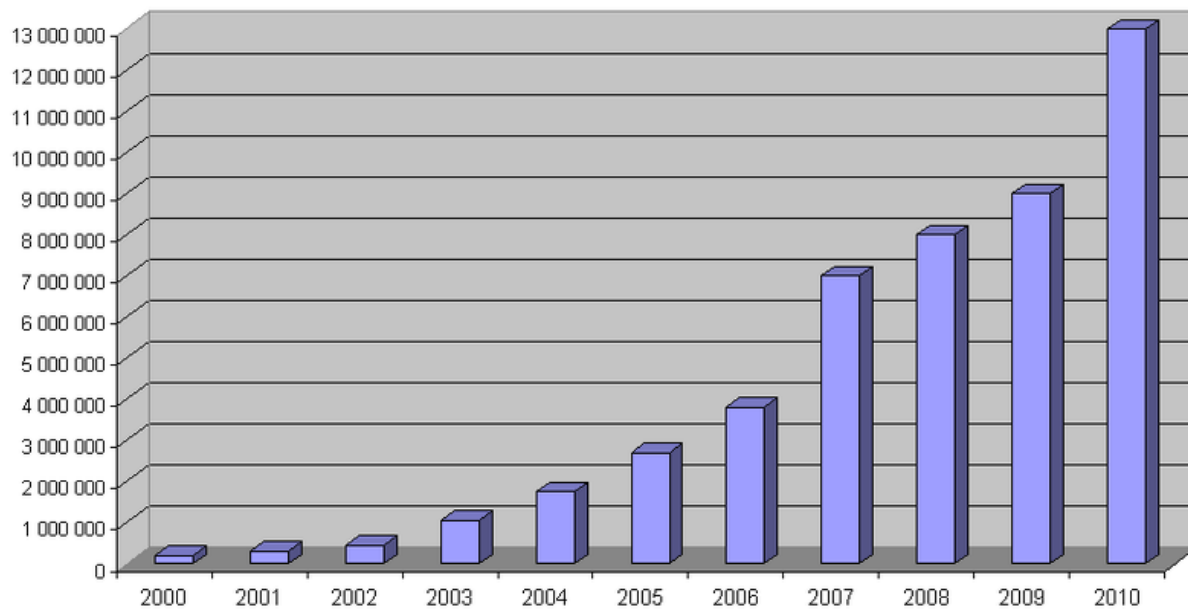
Аналіз публікацій. Серед зарубіжних вчених, що вивчали окремі питання впливу інформатизації на ведення бізнесу слід виділити таких нобелівських лауреатів як Джозеф Стигліц, Майкл Спенс, Джордж Акерлоф, Деніел Канеман, Томас Сарджент, Крістофер Сімс.

Значний внесок у розробку питань змін підходів до бізнесу в інформаційній економіці зробили такі вітчизняні науковці як: Ю.Пахомов, Я.Жаліло, А.Гальчинський, В.Будкін, С.Сіденко, В.Геєць, В.Семиноженко, Б.Кваснюк.

Мета статті. Дослідити особливості інформаційної економіки, вплив новітніх процесів в суспільстві на підприємництво та підходи до бізнесу. Виокремити роль нашої країни в процесі інформатизації.

Виклад основного матеріалу. Відмітною рисою сучасного світового господарства є входження в нову фазу економічного розвитку, яка надає нові можливості для здійснення підприємницької діяльності. Конкуренція, що постійно зростає, ставить для компаній першочергове завдання доступу широкого кола споживачів до інформації та зменшення витрат. Закінчилися часи інертних змін, довготривалих планувань на основі квартальних чи річних звітів. Сьогодні бізнес потребує миттєвої реакції.

Революційними темпами зростає кількість користувачів інтернет, яка на початку 90х років не перевищувала 70 тис. користувачів [2], а на кінець 2011 року за даними Міжнародного телекомунікаційного союзу вже сягала 2,1 млрд. осіб. [3]. Розмір української аудиторії користувачів Інтернету 2009 року становив майже 12 мільйонів осіб. 2011 року ця кількість зросла до 15 мільйонів [5], що складає біля третини (33%) жителів України. Наша країна входить до першої десятки країн Європи за кількістю інтернет-користувачів. Для прикладу, в США користуються всесвітньою мережею 69,6% населення країни, в Німеччині 61,3%, у Великобританії 50,3 %, Франції 50,3%, Польщі (29,9%) та в Росії (16,5%). В країнах Європейського Союзу середній показник складає 50,9% (динаміку зростання кількості інтернет користувачів в Україні наведено на рис.1).

Кількість осіб

Рис. 1. Динаміка зростання кількості інтернет користувачів в Україні [4].

Процеси глобалізації та зменшення державного регулювання дозволили сучасним суб'єктам підприємницької діяльності надавати ширший асортимент продуктів і послуг. Ефективне функціонування на тлі зростаючої конкуренції стає все складнішим завданням. Активно розвивається електронний бізнес. Зміни відбуваються як на макро так і на мікро рівнях. На мікрорівні ми спостерігаємо появу підприємництва нового типу, що функціонує в мережі інтернет, часто навіть не маючи реального офісу та матеріальних активів і використовуючи територіально відокремлених робітників, працюючих окремо, незалежно один від одного. Замовлення та оплата товарів і послуг відбувається за допомогою інтернету, що значно скорочує операційні витрати. Швидкість зростання та розвитку онлайн бізнесу не порівнювана з традиційними бізнесами. Так, наприклад, компанія з продажу знижок «Групон» досягла обороту 1 млрд дол. США менше ніж за два роки. Для традиційного (офлайн) бізнесу така швидкість зростання є неймовірною. Інтернет дозволяє розпочати бізнес з дуже невеликими інвестиціями. Неможливо порівняти витрати на відкриття традиційного магазину та магазину онлайн. Крім того, онлайн бізнес здійснюється в режимі цілодобового функціонування та екстериторіально.

На макрорівні ми говоримо про появу нової галузі економіки - інформаційної індустрії, основним компонентом якої є знання. Наразі найбільш динамічно зростають послуги, пов'язані з обслуговуванням інформаційної економіки: виробництво комп'ютерів та комплектуючих, мобільних гаджетів, розробка програм та комп'ютерних ігор, здійснення послуг по їх обслуговуванню, зв'язок, телефонія, телебачення, індустрія розваг.

Цілий ряд послуг сьогодні може бути здійснено лише за допомогою інформаційної інфраструктури (аудіо, фото, відео матеріали, програмне забезпечення, продаж електронних книг, підписка на періодичні видання онлайн, тощо)[6]. Зважаючи на це, можемо відзначити виникнення нового, вільного від традиційних податкових та митних зборів ринку.

Щодо української економіки, спостерігається висока динаміка зростання користувачів соціальних мереж, зокрема, користувачів соціальної мережі Фейсбук. В Україні на грудень 2011 р. їх нараховувалося 1 686 500, що становить 3,7% населення [6]. Велика кількість осіб використовують фейсбук не лише для розповсюдження новин про особисте життя, а й для просування свого бізнесу та політичних ідей, обміну валюти, надання різноманітних послуг, продажу товарів, пошуку бізнес партнерів та нових можливостей бізнесу. Все це дає нам змогу говорити про появу інформаційної економіки та неефективність традиційних підходів до її регулювання.

Динамічність бізнесу та поступове його перенесення онлайн приводить до усвідомлення необхідності внесення змін до податкової політики. Як відомо, капітал рухається туди, де для нього створено найкращі умови, а в умовах об'єднання всього світу в один глобальний ринок, можливостей вільного доступу до товарів та послуг світового ринку, перетоку капіталів уникнути неможливо. Саме тому, слід замислитись про створення для нього сприятливого середовища, зменшення податкового навантаження та зниження регулювання підприємництва.

Варто зазначити, що більшість вітчизняних чиновників, говорячи про зростання економіки, оперують показником темпів зростання ВВП. В той же час, потрібно розглядати не лише темпи зростання, а й структуру ВВП. Так, в 2011 році за даними

ООН світовий ВВП зріс на 2,8% і склав 15,2 трлн. дол. США. Серед найбільших економік світу за приростом ВВП за 2010 рік лідерами стали Китай (9,2%), Індія (6,8%), Турція (4,7%), Індонезія (4,6%). В середньому в світі ВВП на душу населення у 2010 році склав 9216 дол.США (В Україні – 3007 дол. США) [7]. Щодо структури, переважна частина у світовому ВВП на кінець 2010 р. припадала на сферу послуг – 79,6%, промисловість – 19,2%, сільське господарство – 1,2% [8]. За структурою ВВП розвинених країн видно, що економіка зростає перш за все за рахунок збільшення частки сектору послуг.

Крім нашої країни, жодна країна світу не декларує розвиток сільського господарства як пріоритетну галузь економіки. В структурі виробництва розвинених країн домінують високотехнологічні виробництва, в тому числі виробництво комп'ютерів, телекомунікація, медичне обладнання, виробництво техніки.

Розрив між багатими та бідними країнами зростає з року в рік. Розвинені країни, усвідомивши величезне значення освіти та знань, велику частину бюджетних коштів витрачають на саме в ці сфери. Так, США програмою розвитку на найближчі роки оголосили розвиток у галузі освіти, адже гарна освіта наразі не лише дорога для отримання можливостей, а необхідна умова розвитку економіки.

Кожна держава, усвідомивши та оцінивши свої переваги, будує власну бізнес-модель. Україна, маючи величезний науковий потенціал, незважаючи на свою сьогоднішню відсталість, може цим ефективно скористатися.

Висновки. Інформаційна економіка призвела до значних змін в сучасному світі. Інформаційні та комунікаційні технології стали надзвичайно важливою частиною інфраструктури суспільства. Наразі вони визначають не лише економічний і соціальний прогрес, а й конкурентноспроможність країни у цілому, її місце та роль у світовій економіці, здатність до демократичних перетворень, свободу слова тощо.

За умови вільного та миттєвого доступу до величезного пласту світової інформації, ми говоримо про нову економіку, засновану на знаннях та технологіях. Підприємництво отримало новий поштовх до розвитку. Капітали, що вільно переміщуються світовим фінансовим простором викликають проблеми ефективності регулювання. Поруч з цим гостро постають питання безпеки. Перед державами

виникло нове завдання - регулювання інформаційної економіки та бізнесу. Від його ефективності залежатиме не лише економічний розвиток країни та покращення життя кожного громадянина, а й перспективи зростання і місце країни у світовому глобальному просторі.

Пальчук Олена Ігорівна. Вплив інформаційних технологій на підходи до бізнесу. В статті авторкою досліджено особливості інформаційної економіки, вплив новітніх процесів в суспільстві на підприємництво та принципи ведення бізнесу, розглянуто процеси інформатизації українського суспільства.

Olena Palchuk. What is the influence of information technology on approaches to business?

The specific characters of information economy are investigated in the article. The influence of new processes in society on approaches to business is considered. Author also analyzes the informatization of Ukrainian society and its perspectives.

Література:

1. Стратегічні виклики XXI століття суспільству та економіці України: в 3 т. /за ред. Акад. НАН України В.М. Гейця, акад. НАН України В.П. Семиноженка, чл.-кор. НАН України Б.Є. Кваснюка. – К.: Фенікс, 2007.
2. Стрельцов А.А. Обеспечение информационной безопасности. Теоретические и методологические основы / под. Ред. В.А. Садовниченко и В.П. Шерстюка. – М.: МЦНМО, 2002. – с.86.
3. <http://tsn.ua/svit/kilkist-internet-koristuvachiv-nablizilasya-do-2-milyardiv.html>
4. <http://uk.wikipedia.org>
5. <http://www.internetworldstats.com/europa2.htm#ua>
6. Лугачев М.И., Смирнов С.Н. Становление электронного бизнеса в России / Влияние информационных технологий на национальную безопасность, - М.: 25-27 июня 2001 г.
7. World development indicators database World Bank. Accessed on December 21? 2011 (Data refer mostly to the year 2010)

8. Світовий банк [електронний ресурс] – Режим доступу: www.worldbank.org